

УДК 378.091.2:614.25

*І.А. Плеш, Л.Д. Борейко***ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ В УМОВАХ
КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЇ СИСТЕМИ НАВЧАННЯ**

Буковинський державний медичний університет, м. Чернівці

Резюме. У статті проаналізовано досвід викладання дисциплін терапевтичного профілю для студентів спеціальності “Сестринська справа” за кредитно-модульною системою на кафедрі догляду за хворими та вищої медсестринської освіти.

Ключові слова: кредитно-модульна система, медична сестра-бакалавр.

Впровадження кредитно-модульної системи навчання, яка базується на принципах Болонської декларації, є одним із напрямків модернізації вищої медичної освіти. Вона розкриває широкі можливості для розвитку пізнавальної самостійної діяльності студентів, відкриває можливість інтегруватися до європейської та світової систем навчання і бути конкуренто-спроможними фахівцями на світовому ринку праці. Це вимагає якісно нових підходів до організації навчального процесу з метою підвищення професійної підготовки випускників [2].

На кафедрі догляду за хворими та вищої медсестринської освіти Буковинського державного медичного університету проводиться навчання студентів спеціальності “Сестринська справа” (освітньо-кваліфікаційний рівень – “бакалавр”) згідно з вимогами Болонської декларації. На принципах кредитно-модульної системи організації навчального процесу розроблені навчальні програми для викладання таких дисциплін: “Обстеження та оцінка стану здоров’я людини”, “Клінічне медсестринство у внутрішній медицині”, “Методологія науково-дослідної роботи”, “Клінічне медсестринство у професійній патології”.

З перших занять викладачі роз’яснюють студентам структуру модуля, організацію та проведення практичних занять, розрахунок балів поточної успішності. Кожний студент має змогу ознайомитися з довідником для кожної дисципліни, де наведена вся необхідна інформація: плани лекцій, практичних занять, самостійної роботи, перелік питань до модульного контролю, критерії оцінки знань та вмінь, список літератури. Студенти виявляють зацікавленість до рейтингової системи оцінювання знань та отримання додаткових балів.

У навчальному процесі важливою є практична підготовка студентів. Вона передбачає принципи безперервності та послідовності і здійснюється у відповідності з навчальним планом і програмами, затвердженими навчальним відділом університету.

Сучасна медицина вимагає фахівців, які володіють новітніми технологіями догляду за пацієнтами та надання медичних послуг (залежних та незалежних сестринських втручань) відповідно до європейських стандартів. Саме тому на кафедрі

рі значна увага надається навчанню майбутніх медичних сестер-бакалаврів основним принципом організації практичної роботи в терапевтичних відділеннях (загальнотерапевтичних, спеціалізованих), маніпуляційному кабінеті, кабінеті фізіотерапії та функціональної діагностики, а також вмінню виявляти і діагностувати функціональні та органічні реакції людини на існуючі та потенційні проблеми здоров’я через призму медсестринського діагностичного процесу, вмінню надати хворому кваліфіковану невідкладну долікарську допомогу (у тому числі і працівникам промислових підприємств) та забезпечити відповідний до профільної патології медичний догляд хворим із гострою і хронічною патологією, а також здійснювати наукову роботу з проблем медсестринства. При цьому важливим є бездоганне оволодіння студентами практичними навичками з медсестринських маніпуляцій.

Практичні заняття з окремих тем проводяться в центрі практичної підготовки, кабінеті інструментальних досліджень та лабораторіях (клінічній, біохімічній), які володіють необхідним методичним забезпеченням, багатофункціональними фантомами, муляжами, інструментарієм, навчальною апаратурою та іншими предметами діагностики і догляду за хворими, що дозволяє в доклінічних умовах імітувати реальні підходи до виконання цієї роботи в клініці.

Кредитно-модульна система вимагає від студентів щоденної праці над засвоєнням матеріалу. У підготовці до практичних занять їм допомагають електронні навчальні курси (ЕНК) на сервері дистанційного навчання університету в середовищі "MOODLE". Дистанційне навчання дає змогу впроваджувати інтерактивні технології викладення матеріалу. ЕНК містять необхідну інформацію: методичні вказівки, конспекти, ситуаційні задачі, тести для самоконтролю, відео- та аудіоінформацію, презентації. Це забезпечує внутрішню мотивацію студента до пізнавальної діяльності, сприяє підвищенню його ефективності. Процес навчання може відбуватися в будь-якому місці і без обмеження в часі, з умови доступу до мережі Internet.

На кожному практичному занятті оцінюється рівень засвоєння студентами програмного матеріалу дисципліни. Для цього на кафедрі засто-

совуються різноманітні засоби: індивідуальне усне та письмове опитування, тестові завдання (із відкритої бази тестових завдань ліцензійного іспиту “Крок Б. Сестринська справа” Центру тестування МОЗ України), ситуаційні задачі та контроль виконання практичних навичок, передбачених навчальною програмою. Контроль знань дисциплінує студентів, виховує відповідальність, забезпечує систематичну роботу з вивчення дисципліни.

Використання тестового контролю займає особливе місце в розробці та впровадженні в навчальний процес нових підходів до оцінювання досягнень студентів і виявлення рівня знань. До переваг тестів відносять: 1) уніфікованість та стандартизованість; 2) можливість одночасно охопити контролем усіх студентів; 3) можливість систематично проводити “зрізи успішності”, зменшуючи витрати часу викладачів на здійснення контролю; 4) можливість вести контроль по всьому матеріалу, а не вибірково [3].

На кафедрі тестовий контроль здійснюється як у письмовій формі, так і з допомогою комп'ютерної програми “Cascade”.

Доцільним є розв'язання клінічних ситуаційних задач, що вимагає від студента логічного мислення, а не тільки вибору правильної відповіді до тесту. Під час усної відповіді студенти вчаться висловлювати свої думки, більше спілкуватися.

Необхідною умовою кредитно-модульної системи є висока мотивація студентів до навчання, оскільки значна частка навчального часу відводиться на самостійну роботу. Саме на позааудиторну навчальну діяльність студента за кредитно-модульною системою відводиться більше часу, включаючи обов'язкову (підготовка до поточних аудиторних занять) і спеціальну (індивідуальні заняття), спрямовану на поглиблення та закріплення знань студента. При цьому важливою є роль викладача – навчити студента читати і в подальшому вдосконалювати свої професійні знання [1].

Вміння правильно організувати свою самостійну роботу дасть можливість майбутнім медичним сестрам-бакалаврам при виконанні різноманітних професійних задач, при проходженні практики: раціонально розподіляти час та сили, оцінювати інформаційне забезпечення для власної інтелектуальної підготовки, творчо мислити при виконанні різноманітних завдань, а також шукати ефективні методи вирішення проблем не тільки в процесі навчання, але і на професійному рівні. Звичайно, ефективність самостійної роботи залежить від індивідуальних особливостей студентів, їх теоретичної підготовки, наявності відповідного вміння [4].

Виконання самостійної роботи може додати відповідну кількість балів до їх загальної суми, яка враховується при виставленні кінцевої оцінки за модуль із дисципліни. На кафедрі студентам запропоновано наступне – роботи в науковому студентському гуртку, участь у наукових конференціях, опублікування доповідей у журналах (тези,

статті), виготовлення наочності згідно з навчальними програмами (таблиці, муляжі, графологічні схеми практичних занять), виготовлення стендів, випуск санбюлетенів у відділеннях лікарні.

Оцінка з кожної дисципліни є рейтинговою та визначається з урахуванням поточної навчальної діяльності студента та оцінок засвоєння ним передбачених програмою модулів.

Одним із допоміжних методів навчання та вдосконалення практичних навичок є робота в студентському науковому гуртку. Участь у наукових дослідженнях розвиває у студентів пошуковість, самостійність, впевненість, розкриває професійні якості майбутнього фахівця, створює творчий підхід до організації своєї роботи. Досвідчені викладачі розробляють тематику науково-дослідницької роботи у сфері сестринської діяльності, спрямовують роботу студентів на опрацювання рекомендованої літератури, проводять консультації, допомагають узагальнити і систематизувати отримані результати. Це сприяє оволодінню студентами комп'ютерними формами викладення матеріалу у формі звичайних або презентаційних доповідей чи їх вдосконаленню. Кращі гуртківці беруть участь у роботі студентських наукових конференцій.

Важливою в підготовці медичних сестер-бакалаврів є проходження переддипломної практики, задля оволодіння студентами сучасними методами, формами організації праці в галузі їх майбутньої професії, формування у них професійних умінь та навичок для прийняття самостійних рішень під час конкретної роботи в сучасних умовах, виховання потреби систематично поновлювати свої знання та творчо їх застосовувати в практичній діяльності.

Висновок

На кафедрі догляду за хворими та вищої медсестринської освіти створені належні умови (методичне забезпечення, оснащення сучасними засобами навчання, електронні навчальні курси (ЕНК), контролююча комп'ютерна програма, центр практичної підготовки) для засвоєння теоретичного матеріалу та оволодіння практичними навичками з дисциплін терапевтичного профілю згідно з кредитно-модульною системою, що дозволяє якісно здійснювати підготовку медичної сестри-бакалавра.

Література

1. Баркалова Е.Л. Організація навчального процесу в контексті впровадження кредитно-модульної технології / Е.Л. Баркалова // Мед. освіта. – 2007. – № 4. – С. 13-15.
2. Волосовець О.П. Питання якості освіти у контексті впровадження засад Болонської декларації у вищій медичній школі / О.П. Волосовець // Мед. освіта. – 2005. – № 2. – С. 12-16.
3. Мілерян В.С. Методичні основи підготовки та проведення навчальних занять у медичних вузах. Методичний посібник для слухачів ФПК первинних циклів / В.С. Мілерян. – К., 2006. – 80 с.
4. Писклинець У.М. Самостійна робота студентів у системі вищої медичної освіти / У.М. Писклинець. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу http://www.rusnauka.com/13_NPN_2010/Pedagogica.htm.

ОРГАНИЗАЦИЯ УЧЕБНОГО ПРОЦЕССА В УСЛОВИЯХ КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЙ СИСТЕМЫ ОБУЧЕНИЯ

И.А. Пlesh, Л.Д. Борейко

Резюме. В статье проанализирован опыт преподавания дисциплин терапевтического профиля для студентов специальности “Сестринское дело” по кредитно-модульной системе на кафедре ухода за больными и высшего мед-сестринского образования.

Ключевые слова: кредитно-модульная система, медицинская сестра-бакалавр.

ORGANISATION OF STUDYING PROCESS UNDER CREDIT-MODULE SYSTEM

I.A. Plesh, L.D. Boreiko

Abstract. The article analyses the experience of teaching therapeutic subjects to Nursing students under credit-module system at the Department of Patients Care and Higher Nursing Education.

Key words: credit-module system, nurse bachelor.

Bukovinian State Medical University (Chernivtsi)

Рецензент – проф. О.І. Федів

Buk. Med. Herald. – 2014. – Vol. 18, № 2 (70). – P. 170-172

Надійшла до редакції 10.02.2014 року